

Delavska PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Delo

Človek je ustvarjen za delo. Brez dela si ne moremo predstavljati človeka. Delo je človeku dolžnost že po naravi. To naravno dolžnost je potrdil tudi Bog. V svetem pismu stoji, da je Bog postavil človeka v raj zato, da ga obdeluje. Po padcu mu je Bog še posebej zaklical: »V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh«. Tudi v »Očenaš« ne prosimo za kruh, ki so ga pridelale druge roke, ampak za naš vsakdanji kruh. Torej kruh si moramo pridobivati z vsakdanjim delom.

Dolžnost dela je postala s tretjo božjo zapovedjo celo verska dolžnost. Tretja božja zapoved zahteva od vsakega človeka sodelovanje pri zemeljski in nadzemeljski nalogi človeka. Nihče ni oproščen od te dolžnosti, tudi bogataš ne. Vsak mora biti v službi Boga in človeštva.

Obveznost dela je potrdil tudi Kristus. Saj je bil tesarski vajenec in pozneje celo tesarski mojster. Kristus je pa tudi pokazal, da obstoja dvojno delo: telesno in duševno. Zadnja tri leta pred svojo smrtjo je kot učitelj opravljal izključno duševno delo.

Torej telesno in duševno delo sta naravna in verska dolžnost vsakega človeka. Iz tega sledi, da mora biti delo tisti činitelj, s katerim si človeštvo pridobiva sredstva, da more izvršiti svojo nalogo. Ta uredba pomeni naravni in pravni zakon. Nihče ne sme kratiti delu teh sredstev. Kajti če mu jih jemlje, potem ne more imeti tisti, ki delo vrši, sredstev, da bi mogel izvršiti svojo nalogo, v prvi vrsti, da ima tako eksistenco, ki ga usposablja za njemu določeno nalogo. Najmanj osem desetih človeštva nima danes te eksistence. Dokaz, da nekaj ni v redu z delom; da omogoča sedanja ureditev družbe in gospodarstva izrabljanje dela. Zgodovinsko dejstvo je, da ni niti poedinec, niti družba prestopala pravnih zakonov brez kazni. Ker omogoča sedanji kapitalistični, družbeni in gospodarski sistem izrabljanje dela, je ta sistem nenaraven in nenraven.

Kako je moglo človeštvo tako globoko pasti, da je pogazilo vse zakone, ki so mu dajali temelj za njegov obstanek?

Niso izpolnjevali prve božje zapovedi. Prva božja zapoved je namreč postavila temelj za red. Saj je ukazal Bog, ki je Duh večnega reda, človeku, da ne sme imeti poleg Njega nobenega malika. Tudi človek sam se ne sme postaviti za malika, niti zemeljskih dobrin, niti užitka, niti posesti.

Človek je prekorajčil to zapoved. Ker ni hotel priznati nad seboj Duha večnega reda, ki bi usmerjal njegovo delovanje, njegovo življenje, ves njegov bit in s tem tudi pravilno urejal razmerje med zemeljskimi dobrinami in med njim, ker je nasprotno postavil sebe za središče reda, ker se je proglasil za neodvisnega od božjega reda, zaradi tega je postalo razmerje med zemeljskimi dobrinami in človekom usodepolno in proketo. Človek je postal suženj svojih želja, suženj hrepenenja po uživanju in bogastvu, istočasno pa razdedinjen in pahnen od dediščine, katera mu je bila podeljena ob ustvarjenju.

Da bi človek utrdil pota do bogastva, do uživanja, do posestovanja, je moral napraviti nasilje naravnemu in naravnemu zakonu. Najprej je vzel delu njegovo vrednost. Nad živo vrednost je postavil mrtvo vrednost. Člo-

Članom, ki vstopajo v JSZ!

Skoro vsak, ki se vpiše kot član v našo skupnost, je zelo malo, največkrat pa nič poučen o širšem delovanju svoje organizacije, o njenih velikih nalogah, ki ne obsegajo samo brige za dvig mezd dotičnega, o idejnih in organizacijskih nasprotjih, o odnosih do delavskih institucij in še marsikaj. Vemo, da je veliko število delavstva, ki se za vse to ne zanima, hodi po svoji ali krivdi drugih. Zdaj pristopi tak delavec v organizacijo, kjer mu postane naenkrat vse tuje in neznano. Kar koli začne razmišljati — si točnega odgovora ne ve. Razumljivo je, da v takih primerih ostane marsikdo kot prazen list na drevesu organizacije; komaj da plačuje članarino, za vse drugo pa se ne briga dosti ali tudi nič. Take navsezadnje niti ne moremo tako obsojati, ker vemo, da je dotični prav za prav tresčil v organizacijsko življenje morda v času, ko se je imelo rešiti nešteto vprašanj, katerim še stari strokovničarji niso včasih popolnoma kos. In danes je tak čas.

Res je sicer, da pri — recimo — novo ustanovljenih skupinah ni toliko težav spočetka z ideološkega in širše strokovnega gledišča, vendar marsikomu manjkajo najosnovnejši pogledi, ob vstopu ne razlikujejo dovolj pomena strokovnega gibanja od vaškega galskega društva in podobnih združenj, kjer gre končno samo za to, da je ustanovljeno društvo, vse drugo pa se bo že s časom razvijalo. In vendar ima strokovna organizacija toliko nalog, ki nastajajo v delavnici, kjer so člani zaposleni; polno je skrbi okoli kolektivne pogodbe, skrb odbora za življenje v skupini, potem ideološki pomen organizacije, njena stremeljenja, ovire in nasprotja, rast celotne organizacije, razlika med drugimi delavskimi organizacijami, rast celotnega delavstva v strokovnem in gospodarskem življenju in končno odnos do svojih ustanov: Borze dela, Del. zbornice in Okrožnega urada za zavarovanje delavcev. Res, celotna zveza v tej smeri dela, se žrtvuje, ustvarja, se razvija, toda tisti, ki vstopi naenkrat po več ali manj trdem spanju v sklop te skupnosti, niti ne utegne zadosti spregledati, kaj šele razumeti in delati! Toda s tem nočemo dotičnega podcenjevati! Nikakor, Hočemo povedati samo nekaj besed v korajžo in tudi v vodilo.

Predvsem je važno, da vsak ob vstopu v strokovno organizacijo spozna, da

v njo ni prišel samo na pol, to se pravi, da se je samo vpisal, vse drugo pa pa ne zanima. To lahko stori pri katerem koli drugem društvu, v strokovno organizacijo pa mora predvsem priti z voljo in spoznanjem, da je zanj življenjskega pomena! To mora biti nekaka osnova, pa čeprav dotični v strokovnem in ideološkem pomenu ni na tekočem. Če je le prišel v organizacijo kot cel človek, potem se nadaljnjih korakov ni treba bati! Potrebno znanje vsekakor pride, treba je v skupnosti, h kateri je pristopil, vztrajati!

Res je, da mora vsak, ki vstopi v organizacijo, lep čas vztrajati v delu, samoučenju, branju delavskega tiska, da pride vsaj do srednjega spoznanja, toda ravno vse to je tista skrivnost rasti v strokovnem gibanju in ustvarjanju! Če dobi novo pristopajoči član prvič v roke »Delavska pravica«, tedaj mu je pač marsikaj še precej tuje, včasih celo odvratno. Takrat bi bilo predvsem prav, da bi si dopovedal, da je vendar šele prišel v organizacijo, od katere do trenutka vstopa še ni imel nobenega pojma. Pa tega morda

ne stori. S tem je že storil prvo napako, zlasti če na primer list odloži in noče brati člankov, ki se mu zdijo tuji in odvratni.

Tu bi bilo treba storiti prav nasprotno! Treba bi bilo zbrati voljo in začeti razmišljati o tem, kar ne razume. In če ne pride do jasnosti in si sam ne more pomagati, potem se je treba o tej stvari posvetovati z drugimi tovariši hodiši na sejah ali sestankih. Posebno to zadnje je važno pri vzgoji v strokovnem življenju. Sestanki, pogovori so tisto gonilo, ki ustvarja popolnejše strokovničarje in prave delavske borce. Kdor vse to upošteva, bo rasel tudi vedno bolj v volji do nadaljnjih spoznavanj, katere nalaga čas v veliki meri.

Takrat pa bo novo pristopivši član tudi videl svoj napredek v marsikaterih življenjskih zadevah, ki mu morejo vsestransko koristiti; spoznal pa bo tudi vso moč in veličino svoje organizacije — pri nas Jugoslovanske strokovne zveze — za katero bo delal z nezlomljivo voljo! Jj

Banovina Slovenija

S sporazumom s Hrvati je postalo pereče tudi vprašanje banovine Slovenije. Značilno je, da so se začeli javljati pri nekaterih Slovencih pomisleki proti samostojni Sloveniji. Glavni dokaz za te pomisleke je trditev, da samostojna Slovenija ne bi bila zmožna gospodarskega življenja.

Problem banovine Slovenije obravnava knjižica z istim naslovom. Knjižico je spisal dr. Andrej Gosar, založilo jo je pa »Dejanje«.

V knjižici dokazuje avtor upravičenost po samostojnosti Slovenije ne samo iz kulturnega in narodnostnega gledišča, ampak tudi iz gospodarskih razlogov; da je torej samostojna Slovenija sposobna za gospodarsko življenje.

Knjižica je razdeljena v štiri dele.

Prvi del obravnava položaj Slovencev z ozirom na sporazum. S sporazumom s Hrvati se postavlja vprašanje Slovenije kot tretjega enakopravnega sestavnega dela Jugoslavije. Zaradi tega se banovina Slovenija ne more

primerjati s katero koli banovino v Srbiji. Banovine v Srbiji so le upravna področja ožjega, lokalnega značaja, dočim ima banovina Slovenija poseben državno politični značaj in pomen. Torej Slovenija predstavlja eno samo celoto, enako celoto kot jo predstavlja hrvaška banovina in ves srbski del države. Banovina Slovenija mora dobiti potemtakem enak državno-pravni položaj in enake pravice in dolžnosti, kot jih sporazum daje novo ustanovljeni hrvaški banovini.

Sporazum s Hrvati se mora nemudoma razširiti tudi na Slovenijo, ker hočemo in je tudi potrebno, da mi Slovenci zaživimo posebno močno narodno in politično življenje.

Drugi del obravnava finančno in gospodarsko stran slovenske banovine. V svojih izvajanjih dokaže avtor tudi finančno in gospodarsko sposobnost Slovenije. Državi dajemo letno 200 milijonov več kot dobimo od nje. Če bi imeli le 100 milijonov letno na raz-

(Nadaljevanje na 2. strani.)

vek — malik samemu sebi — je moral iznajti novo gospodarsko znanost. Namreč da je kapital rodovit, to je da more ustvarjati nove vrednosti. Na tej znanosti je zgrajen kapitalistični sistem.

Kakor hitro je ustvarjena znanost, da more kapital ustvarjati nov kapital, zadostuje, da sem posestnik kapitala. Če samo posedovanje kapitala me upravičuje do donosa, četudi nič ne delam. Ker pa more dejansko ustvarjati nove vrednosti le delo, zato moramo delu odvzeti njegov donos. Tako pojmovanje vrednosti mora nujno voditi do izkoriščanja. Kajti rodovitost kapitala se odraža v obrestih. Obresti so pa sad tujega dela. Obresti ne pripadajo lastniku kapitala, ampak samo ustvarjajočemu delu. Zaradi tega je

tako: Čim več donša kapital — tem manj ostane delu, tem ubožnejši je delavec.

Zagovorniki kapitalizma so trdili, da bo kapitalizem ustvaril splošno blagostanje. V resnici ustvarja vedno večjo bedo mas. To dela njegova »rodovitnost«. Kapital zahteva zase vedno večji donos. Čim več odtrga delu, tem večji je njegov dohodek.

Delo je pogoj in temelj za blagostanje človeštva. Za blagostanje. Kajti delo samo kot tako more sicer ustvariti blagostanje, nikoli pa ne bogastva. Bogastvo si ustvari le tisti, ki more izkoriščati tuje delo. Čim več delovnih sil, tem večje je bogastvo.

Ker je delo pogoj in temelj za boljše življenje, mu moramo zopet priboriti pravo mesto. To je: postaviti

ga moramo zopet na naravne in pravne temelje. To pomeni borbo za preporod človeka in človeštva. Le tedaj bo minilo gospodstvo kapitala nad delom.

Človeštvo ima samo to izbiro. Sicer poudarjajo različni sistemi neupravičenost gospodstva kapitala nad delom, vendar dosedaj ni še nobeden poudaril naravnega in pravnega značaja dela. S tem pa so prezrli bistvo tega vprašanja in ustvarjajo nove zmote. Z novimi zmotami nastajajo nove težave. Pot osvoboditve dela od gospodstva kapitala se s tem podaljšuje. Gospodstvo kapitala nad delom bo trajalo toliko časa, dokler ne bo človeštvo priznalo delu naravni in pravni značaj.

Strokovna poročila

Težak položaj trgovskih in privatnih nameščencev

Nastala draginja je sprožila vprašanje plač ne samo pri delavcih, ampak tudi pri nameščencih. Dosedaj je vladalo mnenje da so nameščenci vsaj približno primerno plačani. Toda to je bil le videz.

Krivi so deloma tudi trgovski nastavljeni in nameščenci sami. Za delavce je bila izdana uredba o minimalnih mezdah. Sicer niso bile minimalne mezde v sedanji obliki posebno učinkovite, vendar so ustvarile možnost zvišanja plač vsaj v tistih podjetjih, ki so prav posebno izkoriščala delavstvo.

Za trgovske nastavljence in nameščence pa niso bile izdane minimalne mezde. Takrat bi morali nameščenci nastopiti in tudi zahtevati enako uredbo zase, odn. iti v borbo za izboljšanje svojega položaja. Seveda neorganizirani ne morejo voditi take borbe.

Sedanji težki gospodarski položaj pa jih je prisilil, da so šli v gibanje. To gibanje je osvetlilo v bengalično lučjo pravo gospodarsko stanje nameščencev. Ugotovilo se je, da ima okrog 55 odstotkov trgovskih sotrudnikov manj kot 4.50 din na uro. Od tistih, ki de-

lajo 10 ur dnevno, pa znaša odstotek celo okrog 78 odstotkov.

Od nameščencev pa zasluži 20 odstotkov manj kot 5 din na uro.

Da bi se ta položaj zboljšal, so zahtevali trgovski nastavljeni in nameščenci uvedbo minimalnih mezd. Zahteve so naslednje:

1. Za trgovske sotrudnike naj znaša minimalna mezda 4.50 din na uro.

2. Za ostale zasebne nameščence pa 6 din na uro.

O tem predlogu se je vršila anketa, katere so se udeležili zastopniki delodajalcev in nameščencev, na bankski upravi dne 16. januarja 1940. Na anketi so vzeli zastopniki delodajalcev zahteve na znanje, vendar pa še ni prišlo do končnega sklepa, ker so izjavili delodajalci, da morajo preučiti zahteve nameščencev. Zaradi tega se je anketa preložila na 27. januar 1940.

Upajmo, da bodo predlogi trgovskih sotrudnikov in nameščencev v celoti sprejeti. Kajti s tem bi se izboljšal gospodarski položaj okrog 70 odstotkom trgovskih sotrudnikov in 25 odstotkom nameščencev v Sloveniji.

Delavstvo iz Radeč v taboru JSZ

Ze dalj časa je med radeškimi delavstvom, ki je zaposleno v papirnici Bratje Piatnik, obstajala želja, da bi se organizirali v pravi delavski organizaciji. Ustanovljena je sicer bila že pred nekaj leti neka »delavska« organizacija, ki pa ni mogla pokazati nobenega strokovnega dela v borbi za papirniško delavstvo.

Na prizadevanje tov. Grošlja so se radeški papirničarji seznanili z Jugoslovansko strokovno zvezo, ki je potem svoje Strokovne zveze papirničarjev zbrala pod svoje okrilje večino papirniškega delavstva in mu priborila tudi lepe uspehe, kar pričča kolektivna pogodba papirničarjev v Vevčah in Goričanah ter uspehi, ki so jih potom JSZ dosegli papirničarji pri Bonaču na Količevem.

Ustanovni sestanek se je vršil v Radečah 31. decembra 1939. Na sestanku se je zbralo 35 tovarišev papirničarjev. Tov. Grošelj je navzočim pokazal pomen prave delavske strokovne orga-

(Nadaljevanje s 1. strani.)

polago, bi mogli rešiti v Sloveniji vsa pereča gospodarska vprašanja.

Tretji del obravnava novo ureditev državnih in banovinskih financ. Avtor pride do zaključka, da bi se moral značaj financ zamenjati. Sedaj so vsi viri dohodkov primarno državni. Država določa, koliko odstotkov teh dohodkov bo dala banovinam.

V samostojni banovini bi morali biti dohodki iz davkov primarno banovinski. Šele iz teh dohodkov bi bil izločen odstotek za skupno drž. upravo.

Četrty del obravnava zakonodajno organizacijo banovine. Banovinski zbor bi moral dobiti tako široko in daleč segajočo pristojnost, da bo težišče političnega življenja nujno prešlo od državnega zbora in osrednje vlade na banovinske zbornice in banovinska oblastva.

Poleg banovinskega zbora naj bi bil ustanovljen še poseben banovinski svetni in banovinski socialno gospodarski svet kot posvetovalna in pomožna organa banovinskega zbora in banskega oblastva.

V banovinskem zboru samem naj bi se pa osnovali stalni parlamentarni odbori za kulturna, gospodarska in socialna vprašanja in za finančne zadeve.

V teh vrsticah smo navedli le nekaj grobih orisov. Knjižica seveda obravnava vsa ta vprašanja podrobneje in jih tudi jasno utemeljuje. Vsa izvajanja so podana natančno, nazorno, obenem pa tako preprosto, da jih more razumeti prav vsak. Tudi za delavstvo je zelo važno, da se seznanijo s temi vprašanji podrobneje. Želimo, da si nabavijo skupine in člani čim največ knjižic »Banovina Slovenija«, zlasti še, ker so zelo poceni. Stane en izvod samo 6 din. Knjižico more vsak naročiti pri centrali JSZ ali pa pri upravi »Dejanja«, Ljubljana, Miklošičeva cesta 22/I.

nizacije. Tov. Sotler iz Vevč pa delo JSZ za papirniško delavstvo. Navzoči so se odločili, da se tudi radeški papirničarjev zberejo pod okriljem JSZ, sestavili so pripravljalni odbor, šli na delo in v enem tednu v papirnici, ki zaposluje 150 delavcev, organizirali 80 odstotkov delavcev. V teku naslednjih tednov so pristopili še nadaljnji, tako da je sedaj samo še nekaj odstotkov neorganiziranih.

Jugoslovanska strokovna zveza je pa tudi takoj pristopila k strokovnemu delu. Ze 5. t. m. se je vršila strokovna seja, na kateri se je zbralo večje število vodilnih tovarišev. Te seje se je udeležil tudi predsednik Strokovne zveze papirničarjev tov. Pangeršič. Sklenjeno je bilo, da se predloži podjetju spomenica za zvišanje plač in ureditev še nekaterih stvari. Navedeno spomenico je podjetje vzelo na znanje in v načelu pristalo, da bodo plače po možnosti prilagodene papirniškemu delavstvu po drugih papirnicah. Zaradi odsotnosti solastnikov podjetja, so se pogajanja nekoliko zavlekla in še ne moremo poročati o končnem rezultatu.

Preteklo nedeljo se je vršil zopet sestanek v hotelu Jadran, na katerem je bilo kljub temu, da je bil delavcev zaposlen, več kot 100 delavcev. Centrala sta zastopala tov. Sotler iz Vevč in Hočevar iz Celja. Razložila sta, kaj je prava delavska organizacija, njeno delo, strokovno kot organizatorično.

Delavska zavest tovarišev papirničarjev v Radečah je zelo odlična. V primeri s tovariši iz Vevč, Goričanov in Količevega so sicer bolj pozno začeli, ni pa še prepozno. Pri odločni volji, organizacijskem in strokovnem delu, ki so ga takoj v začetku pokazali, smejo pričakovati tudi lepe strokovne uspehe. To upamo tem bolj, ker računamo tudi na uvidevnost podjetja.

Obenem z organizacijskim gibanjem v papirnici, so pokrenili organizacijsko akcijo delavci v tovarni »Peta« v Radečah. Delavstvo pri »Peti« je že dalje časa želelo organizacijo. Ker je pa njihovo število precej manjše kot tovarišev v papirnici, so čakali, da se skupaj s tovariši v večinskem podjetju odločijo za organizirano borbo.

Tovariši iz »Peti« so pa tudi videli uspehe, ki jih je JSZ priborila delavstvu v tovarni podpetnikov v Rimskih Toplicah. Navedeni uspehi so jim pokazali delo prave delavske strokovne organizacije in jim zato izbira ni bila težka.

Vzporedno s sestanki papirničarjev so se vršili sestanki tudi za tovariše iz »Peti«. Tov. Grošelj jim je pokazal borbo in uspehe, ki jih je JSZ dosegla za lesno delavstvo. Na njihovo strokovno sejo je prišel tudi stari in neustrašeni borec tov. Matija Knez, starejšina obratnih zaupnikov iz Rimskih Toplic. Strokovni cilj tovarišev iz »Peti« je, da si potem organizacije priborijo vsaj tak položaj, kot ga imajo tovariši v »Podpetnikih« v Rimskih Toplicah. Centrala je tozadevno vlogo

Jeseniški kovinarji so započeli borbo za zvišanje plač

Vse štiri tukajšnje organizacije so z vlogo od 23. dec. pr. lela predložile Kranjski industrijski družbi predlog po draginjskih dokladah, in sicer: za delavce, ki zaslužijo do 1200 din mesečno 300 din, do 1700 zaslužka 250 din in preko 1700 mesečnega zaslužka 200 din mesečne draginjske doklade. Organizacije so se postavile na edino pravilno stališče, da draginjo najbolj občutijo delavci z nižjim zaslužkom, zato takim večjo draginjsko doklado.

Na to vlogo je prišel odgovor šele 20. t. m., in to šele po dvakratnem opominu od strani glavnega zaupnika, ki so ga v to pooblastile delavske organizacije. Podjetje je odgovorilo, da je predlog po zvišanju plač neutemeljen in neupravičljiv. Kot razlog za to navaja, da so se plače v povprečju zadnjih štirih mesecev nasproti prvim osmim mesecem dvignile za več procentov kot pa so se dvignile v istem razdobju cene življenjskih potrebščin. Ne vemo, po kakšnem indeksu in po kakšnih računih je podjetje prišlo do te trditve, vemo pa, da to ne drži. To vedo tudi gospodje pri podjetju, najbolj pa naše žene. Če pa je v katerem obratu akordni faktor narastel, je pa to samo zasluga delavstva, ki si je na ta način skušalo zboljšati plače z večjo storitvijo, ki pa tudi podjetju ni v škodo, ampak le v korist.

Dalje navaja odgovor podjetja, da se je gibal višina naših mezd v zadnjih štirih mesecih za preko 36% nad višino povprečnega eksistenčnega minimuma. Tu zopet ne vemo, kakšen indeks eksistenčnega minimuma je vzelo podjetje za podlago. Če vzamemo, da je bil eksistenčni minimum za

štiričlansko družino za mesec november minulega leta 1558 din (»Hrvatski radnik« od 29. decembra 1939, po »Delavske pravice« od 11. januarja 1940) in ta številka za Jesenice gotovo ni previsoka, prej prenizka, potem bi ta mesec jeseniški kovinar zaslužil 1558 din plus 36%, kar znese 2.138,88 din. Radovedni smo, koliko jih je, ki so toliko zaslužili! Ta trditev torej nikakor ne drži.

Končno pravi podjetje, da odklanja uvedbo stalnih mesečnih draginjskih doklad, pač pa bi bilo pripravljeno, če bi draginja le še naraščala, da bi dala vsako četrtletje primeren prispevek v svrhu izravnave povečanih izdatkov zaradi draginje.

Mi pa smatramo, da je draginja že dosedaj toliko narasla, da je bil predlog organizacij popolnoma upravičen. Če so to priznala druga podjetja v Sloveniji in državi, tudi KID ne bo mogla preko tega, če noče ustvarjati nezadovoljstva med svojim delavstvom. Delavstvo že itak godrnja in pritiska na organizacije za čimprejšnjo izboljšanje plač. Ali naj morda delavstvo sedaj čaka, da bo zaradi draginje na vse strani zadolženo in potem šele predlaga za enkratni prispevek? Nikakor ne! Draginja je že tu, delavstvo jo čuti v svojih žepih — in to brez vsakih učenih razprav in indeksov —, zato tudi ne bo prej odnehalo, da bo dobilo zahtevano draginjsko doklado. Organizacije bodo po nalogu svojega članstva podvezle nadaljnje korake do končnega uspeha.

Toliko za danes! O nadaljnjih korakih pa bomo že obveščali sproti v »Pravici«.

Volitve delavskih in nameščenskih obratnih zaupnikov

Vse predsednike obratnih zaupnikov, kateri so bili lani izvoljeni na kandidatih listah JSZ, prosimo, ako še niso prijavili volivnega odbora v potrditev kr. bankski upravi, naj to nemudoma store. Prijave volivnih odborov sprejema kr. banska uprava (inšpekcijski del) samo v mesecu januarju vsakega leta.

Poleg tega je istočasno poslati prepis obrazca št. 1. na Delavsko zbornico in obrazec št. 15, s katerim se zahteva, da DZ pošlje volivnemu odboru potreben volivni material.

Na obrazcu št. 1. ne pozabite navesti oziroma predlagati dan volitev. Te predlagajte v mesecu februarju in pazite, da bo upoštevan za večje obrate 3-tedenski, za manjše pa 14-dnevni rok. Gradivo oziroma izpolnjen obrazec pa pošljite na naš naslov, nakar bomo mi oddali na pristojno mesto.

V obratih, v katerih bodo izvedli volitve drugi, t. j. da pripada predsednik volivnega odbora drugi strokovni organizaciji, pazite, da boste pravočasno zahtevali od odbora kandidatsko listo, katero točno izpolnite in v roku, ki bo razglašen, predložite volivnemu odboru.

V sezonskih podjetjih izvršite volivni postopek, ko bodo vsi delavci zaposleni in se bo začelo s polnim obratovanjem. Tedaj naj dosedanji zaupniški zbor pošlje tudi kar na naš naslov točno izpolnjen obrazec št. 1. v duplikatu in obrazec št. 15.

Vse volivne odbore, posebno pa še tajnike krajevnih skupin, prosimo, naj nam takoj sporoče datume volitev obratnih zaupnikov, katerega bo določila kr. banska uprava.

Pa tudi glede ostalega, v kolikor bi komu ne bilo kaj jasnega, prosimo, da nam sporočite, da bomo dali potrebna navodila.

Ker je za vse delo zelo malo časa, prosimo, pazite, da ne boste zamudili katerega termina in tako ostali brez obratnih zaupnikov.

V obratih, v katerih še ni bilo obratnih zaupnikov, tvorijo volivni odbor najstarejši delavci v podjetju (po starosti in zaposlitvi), biti morajo najmanj trije oziroma kolikor se za dotični obrat voli zaupnikov.

Delavstvo v Radečah je izprevidelo, da nima brez organizacije možnosti, da si izboljša položaj. Zaradi tega si je ustanovilo tako organizacijo in je šlo takoj na delo, da to organizacijo še poglobi in do konca izgradi.

Da so to v resnici najstarejši delavci v podjetju, mora dati potrdilo podjetje. Ako bi se temu upiralo, nam sporočite, nakar bo to potrdilo uradno zahtevala kr. banska uprava.

V obratih, v katerih bi sami ne mogli izvesti volivnega postopka, sporočite nam, da bomo poslali našega zastopnika.

Pohitite z delom, pa tudi s primerno agitacijo, da se bomo tudi pri teh volitvah, kakor vselej, častno odrezali.

Občni zbori „Krajevnih skupin“ JSZ

Na praznik 2. februarja bo redni letni občni zbor strokovne skupine lesnega delavstva Nazarje in sicer ob 9 zjutraj v prostorih gostilne Remic v Nazarjih.

V soboto 10. februarja bo redni letni občni zbor strokovne skupine lesnega delavstva Kozarje in sicer ob 6 zvečer v prostorih gostilne pri »Birtu« v Kozarjih.

V nedeljo 11. februarja pa bodo občni zbori sledečih strokovnih skupin JSZ:

gradbenega delavstva Apače — zastopnik JSZ Kores M.;
lesnega delavstva Begunje pri Cerknici — zastopnik JSZ Štibilj G.;

lesnega delavstva Boh. Bistrica — zastopnik JSZ Rozman J.;
opekarskega delavstva Boreci — zastopnik JSZ Kores Martin;

delavcev in nameščencev Celje — zastopnik JSZ Srečko Zumer;
rudarjev Črna pri Kamniku — zastopnik JSZ Marinček Anton;
lesnega delavstva Stahovica — zastopnik JSZ Marinček Anton;

gradbenega delavstva Dol pri Ljubljani — zastopnik JSZ Grošelj J.;
oblačilnega delavstva Domžale — zastopnik JSZ Sever Tine;

kovinarjev Guštanj — zastopnik JSZ Rebersček Karel;
rudarjev Hrastnik — zastopnik JSZ Ustar V.;
papirničarjev Količevo — zastopnik Pangeršič Ivan;

lesnega delavstva Rimske Toplice — zastopnik Hočevar Metod;
rudarjev Huda jama — zastopnik JSZ Križnik Filip.

Članstvo navedenih skupin opozarjamo, da se občnega zbora svoje skupine polnoštevilno udeleži. Občni zbori so pregled dela krajevnih skupin in so zato zelo važni v razvoju našega delavskega gibanja.

Do naših krajev

Nazarje

Skupina lesnega delavstva bo imela svoj 12. redni letni občni zbor dne 2. februarja ob 8 dopoldne v dvorani gostilne Remic v Nazarjih. Centralo bo zastopal tov. Borc Mavricij iz Duplice. Ker je občni zbor važen za vse naše člane, prosimo, da se ga vsak udeleži. Na občnem zboru bomo izvolili novi odbor, ki naj si vzame za zgled ostale skupine organizacije JSZ, da bomo v najhujši borbi vztrajali kot možje na mestu in delali za dobrobit našega članstva in organizacije. Treba pa je, da se tudi člani zavedajo in da pridejo vsi na občni zbor ter privedejo s seboj tudi tiste tovariše in tovarišice, ki še stojijo izven organizacije, ker njim je organizacija prav toliko koristila kakor pa onim, ki so njeni redni člani. Pripomniti moramo, da na obratu 1. imamo samo še par takih gospodov, ki stojijo nam za hrbtom. Oni se najbrž ne prišteva-jo k delavcem. Na obratu 2. pa vlada velika nezavednost delavstva. Ti delavci se samo toliko zavedajo, da se norčujejo iz članov in organizacije. Če pa organizacija pribori povišek plač, pa nimajo toliko poštenja, da bi rekli, da tega ne vzamejo, ker je organizacija priborila, ker niso njeni člani. Zato je treba pridobiti za našo JSZ tudi te tovariše. Prosimo vse člane, ki bodo izvoljeni za katero koli funkcijo, naj jo z veseljem sprejmejo. Kajti prav vsak se mora privaditi strokovnemu delu, tudi kot voditelj odnosno funkcionar. Na občnem zboru bo tudi rešeno vprašanje delavskega prapora. Zato tovariši in tovarišice, ki ste ljubitelji delavskega prapora, vsi na občni zbor.

Stahovica

21. t. m. se je poročila naša agilna članica Franciška Vider z agilnim članom Karlom Vidmarjem. Skupina jima želi obilo sreče in božjega blagoslova.

Vič-Brdo

V nedeljo, dne 28. t. m. ob 5. uri popoldne v prostorih g. Jamnika v Vrbovcih 6 članski sestanek. Ker je sestanek glede predlogov za povišanje plač, ki jih nameravamo v kratkem predložiti podjetju, zelo važen, je dolžnost vsakega člana, da se sestanka gotovo udeleži. Poročal bo zastopnik centrala. — Odbor.

Celje

Občni zbor. Vse člane in članice opozarjamo na občni zbor, ki ga bo imela naša skupina v nedeljo 12. februarja ob 9 dopoldne v Del. zbornici. Centralo bo zastopal njen načelnik tov. Srečko Zumer. Vabimo tudi člane sosednih skupin, da se občnega zbora udeležijo. — Člane in članice, ki so še v zaostanku s članarino, prosimo, naj isto do občnega zbora poravnajo.

Jesenice

Člane obveščamo, da se je novo izvoljeni odbor skupine kovinarjev na svoji prvi seji konstituiral takole: predsednik Šavli Jože, podpredsednik Klavžar Peter, tajnik Kavčič Ivan, blagajnik Šoberl Pavel, gospodar Ravnik Stefan; odborniki: Cankar Norbert, Pukšič Alojz ml.; nadzorstvo: Šavli Ivan, Pukšič Alojz star., Malovrh Tomaž. — V petek, dne 26. januarja t. l. bo ob 7. uri zvečer zaupniški zbor JSZ v pisarniških prostorih. Dolžnost vseh dela prostih organizacijskih zaupnikov je, da se istega udeležijo. Dnevni red: 1. Odgovor KID o draginjskih dokladah, 2. volitve obratnik zaupnikov, 3. razno. — Člani, ki še nimajo plačane članarine za minilo leto, naj to čimprej poravnajo, ker mora tudi v dolžnostih biti red. — Odbor.

Ljubno

Dne 6. januarja je imela skupina lesnega delavstva na Ljubnem svoj redni letni občni zbor v gostilni Mece-novič v Radmirju, kjer je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik Trbovšek Peter, Ljubno, podpredsednik Grudnik Jože, Ljubno, tajnik Nareks Franc, Ljubno, namestnik tajnika Plesec Ivan, Ljubno, blagajnik Golob Franc, Radmirje, gospodar Podmenišek Anton, Ljubno; odborniki: Nerat Ivan in Bačun Karl, Ljubno; nadzorstvo: Plaznik Ivan, Turk Franc in Govek Ivan, vsi iz Rečice. — Občni zbor je potekel v najlepšem redu, čeprav se ga na za-

lost ni udeležilo niti polovica članstva. Pri naši skupini imamo največ nezavednih članov, pa najsi bo to pri plačevanju članarine ali pa pri obiskovanju sestankov. Ponovno vas opozarjamo, da ste člani JSZ. Spolnite vsak mesec svojo dolžnost in plačujte članarino, da bo pri morebitni potrebi lahko tudi centrala nudila svojo pomoč. Pri plačevanju članarine naj vsak zahteva znamko za legitimacijo, za kolikor mesece je plačal naročnino.

Sostro

Ker je potrebno našemu okolišu, posebno pa delavstvu, pravilno socialno gledanje in da dobimo več izobrazbe tudi v krščanskem gledanju reševanja socialnih vprašanj, priredi naša KDM I. javni prosvetni večer 28. l. ob 3 popoldne v dvorani g. Halča v Sadinji vasi. Spored bo poučen in pester. Predaval bo duhovnik iz Ljubljane. — Na predavanje vsi vljudno vabljeni

Celje

Občni zbor Krajevne protituberkulozne lige v Celju bo v četrtek 25. januarja ob 8 zvečer v mestni posvetovalnici z običajnim dnevnim redom. Člani lige in vsi, ki se zanimajo za protijetično borbo vljudno vabljeni. — Odbor.

Hrastnik

Na seji odbora bratovske skladnice 19. januarja so se obravnavali upokojitveni predlogi začasnih upokojencev in rentnikov s sklepom o podaljšanju izplačevanja pokojnin in rent. Nadalje se je sklenilo glede na to, da potečejo letos funkcijske dobe odborov in skupščinskih delegatov, izvesti volitve v odbore in skupščine bratovske skladnice v mesecu februarju t. l. Zeleti je, da bi te volitve ne služile nekaterim za nedostojne napade na tiste, ki pripadajo kakšni drugi organizaciji in da bi se vršile na način, ki bo pokazal pravo delavsko zavest in tovarištvo.

Rimske Toplice

Občni zbor naše skupine bo v nedeljo 1. februarja po prvi sv. maši ob pol 9. uri v gostilni M. Majcen na Gračnici z običajnim dnevnim redom. Centralo bo zastopal tov. Hočevar Metod. Odbor skupine prosi vse članstvo, da se gotovo in točno ob določenih uri udeleži občnega zbora. — Odbor.

Št. Vid nad Ljubljano

V zadnji številki »Delavske pravice« smo se nekoliko prehitro pohvalili, ko smo poročali, da se je zadovoljivo uredilo vprašanje zaposlitve v barvarni. Kajti nekaj dni nato je dogovorjeno ureditev preklicati neki gospod, ki ne spada med posebne prijatelje delavstva. Preklie je izvršil, ne da bi zanj vedeli ostali vodilni gospodje. Torej ta gospod ne spada med tiste osebe, ki bi imele smisla za delavske potrebe. Delavstvo vztraja pri prejšnjem dogovoru. Upamo, da ne bo vodstvo tako šlapasto, da bi se uklo-nilo diktatu poedinih prenapetežev ter to, kar je obljubilo, po nekaj dneh pojedlo. Sicer smo pa pripravljene tudi na borbo. Kar jasno povemo, da so minili tisti časi, da bi postopali poedinu veliki gospodje z delavstvom kot s turško rajo.

Zagorje

V soboto 13. t. m. je bil članski sestanek rudarjev, na katerem sta poročala tovariša Križnik in Rozman o celotni mezdni razpravi dne 12. decembra 1939 in o dogodkih, ki so sledili tej mezdni razpravi. Zlasti tovariš Križnik je vse natančno orisal, saj je bil pri vseh dogodkih živa pričča. Za svoje delovanje je žel precej obrekovanja in zabavljanja. Vendar se je izkazalo, da je vso stvar obvladal in da gre največ zasluge njemu, da ni prišlo v revirjih še do hujših dogodkov. Za njegovo delo mu je rudarsko delavstvo lahko hvaležno, pa tudi ostali faktorji. Na sestanku sta oba poročevalca posebno poudarjala, kako neumestno je delati ovire svobodnim delavskim organizacijam. Kajti položaj je treba obvladati z razumom, ne pa s silo. To pa more storiti

V pojasnilo

Kakor vedno, tako tudi sedaj težko zapišem kot član JSZ o svojem delu, katerega sem storil v zadnjem času za rudarsko delavstvo. Ker pa nekateri delavci in drugi o tem dvomijo, sem primoran povedati zopet le resnico. To pojasnilo zapišem, kar po datumi.

Dne 17. decembra 1939 sem bil proti lastni volji izvoljen v akcijski odbor. S tem dnem se me je začelo od strani oblasti in podjetja sumničiti, kdo in kaj sem po prepričanju. Na prepovedanem shodu je delavstvo zahtevalo, da se vozijo na TPD ponovne zahteve. Zahteve so se izročile še isto popoldne zastopniku rud. glavarstva gospodu Kubijasu s prošnjo, da jih predloži družbi. Dne 18. decembra 1939 sva jaz in še član tega odbora g. Rudman šla na bansko upravo, na katero sem bil klican zaradi stavke. V razgovoru z načelnikom upravnega oddelka gospodom Hubadom in g. inž. Zupančičem, zastopnikom rud. glavarstva, smo položaj premotriili in prišli do zaključka svetovati delavstvu, da se vrne na delo. Na mojo željo in željo g. inž. Zupančiča je g. ban dovolil še isti dan popoldne shod z naročilom, da delavstvu izročim njegov poziv, da preneha s stavko in se vrne na delo ob 10. uri isti večer. Banova pripomba je bila, ako delavstvo posluša njegov poziv, da ne bo imeia stavka, ki je takrat trajala dva dni, nobenih posledic in da bo sam interveniral pri TPD za nadaljnje povišanje draginjskih doklad. Rudarsko delavstvo je to zahtevo odklonilo, nakar so se začeli precej resni časi za delavstvo, aretacije in drugo.

Dne 21. decembra sem ponovno šel h g. banu in obenem na generalno ravnateljstvo TPD. Povsod pa sem dobil izjave, da se podvzeti vsi koraki, da se stavka čimprej konča, ker družba rabi premog za spojinjevanje pogodb, katere ima zaključene z različnimi strankami doma in v tujini.

Ko se je 27. decembra 1939 delavstvo odločilo, da gre na delo, sem zvedel še isti dan, da je v Trbovljah in v Hrastniku družba odpustila 47 delavcev. Takoj sem šel (28. decembra) zopet h g. banu, da posredujem pri družbi za ponovni sprejem v delo.

Ker pa nisem imel točnih podatkov, na kateri podlagi so bili odpušteni, sem se odpejal takoj v revirje in ugotovil, da je od 47 odpuščenih 25 samo zaradi nepremišljenih korakov njihovih žen, ostali so se pa nahajali v zaporih.

Drugi dan, to je 29. decembra, sem se zopet obrnil na g. bana za posredovanje, da se vsaj tisti, ki niso v zaporih, sprejmejo nazaj v delo. Na posredovanje g. bana je družba obljubila sprejeti tiste v delo. Drugi dan, to je 30. decembra, pa so lokalna ravnateljstva odločila, da se sprejme nazaj v Hrastniku samo sedem in v Trbovljah samo 6 delavcev, ostalih deset pa ni bilo sprejetih.

Dne 1. januarja 1940 sem bil na obratovstvih in prosil za posamezne za ponovni sprejem. Isti dan popoldne sva šla s prof. g. Bitencem na ravnateljstvo v Hrastnik in prosila za sprejem še ostalih sedem, ki niso bili v zaporih. Obljubljeno nam je bilo, da se bo zadeva teh ponovno proučila in da bodo sprejeti tisti, ki so manj krivi. Čez nekaj dni so sprejeli nazaj še štiri od teh, oziroma pet, tako da sta ostala tu še dva in v Trbovljah trije, ki so še danes brez dela.

Med tem časom sem izvršil še šest intervencij za ponovni sprejem teh. Ali dosedaj brez uspeha. Dne 9. januarja tega leta smo šli prof. g. Bitenc, katehet g. Zmavc in jaz ponovno na rudarsko glavarstvo, h g. banu in generalnemu ravnatelju g. Skubicu prosit za sprejem še ostalih. Obenem smo prosili za pomoč za preživljanje družin zaprtih. Dosegli smo, da se vse obtožbe še enkrat preiščejo. Poleg tega so nam obljubili, da bodo pomagali najštevilnejšim družinam.

Pri g. banu smo dosegli, da so pričeli preiskovati obdolžitve zaprtih. Posledica tega je, da so bili nekateri že izpuščeni iz zaporov. Od takrat stalno

prosim merodajne, da vsaj tiste, katerih odpust so zakrivila žene, sprejmejo nazaj v delo. Prepričan sem, da bo družba svojo ostro izjavo, kakor vedno, preklicala in jih sprejela nazaj v delo. Prav tako sem prepričan, da bo tudi tiste, katere bo sodišče oprostilo, sprejela nazaj, saj so bili kot delavci spretni v svojem delu za prosep produkcije.

Nekateri pa so bili od brezvestnežev zatoženi, h katerih imenom se še povrnem, kadar pride čas za to. Saj so bili tudi taki, ki so za stavko vpili, nekaj dni pozneje pa prosili za poklie v službo. Tudi s temi se bom pozneje še ukvarjal. Za enkrat zadostuje, da sam vem, kdo je tisti, ki bi bil rad za kožo drugih pri družbi »fejst« fant.

Vse predstavnike družbe pa prosim, da se o vsakem tožarenju posameznih prepričajo in skupno tožitelja in toženca zaslišijo. Na ta način se bo marsikaj odpravilo, kar bi nedolžnemu škodovalo, ker se bo izkazalo, da je bilo sama laž. Tudi mene so za časa stavke nekateri poduradniki tožili, da igram dvojno vlogo. Za enkrat sem vesel, da vem, kdo so bili tisti.

Ob priliki bom dokazal, da so ti več škodovali družbi kakor jaz. Koliko pa so škodovali delavstvu, o tem pa ne bom govoril. Vsem pa moram povedati, da me take stvari prav nič ne presenetijo in tudi nimam prav nič strahu, ker vem, da taki samo nekaj časa vozijo, potem jim pa zmanjka ceste.

Vse, kar sem navedel, so samo dejstva, ki so se odigravala v zadnji rudarski stavki, kakršne si nikoli več ne želim. Zeleti si jo ne sme tudi vse ostalo delavstvo. Da do tega ne pride, naj delavstvo posluša predstavnike strokovnih organizacij in svoje legalne zaupnike. Osebnost mržnje naj v bodoče med nami izginejo, le potem se nam more bolje goditi.

Filip Križnik.

Mezdno gibanje v podjetju Trobec

Kozarje. Kot smo že poročali, smo delavci, ki smo zaposleni na Trobčevi žagi, zahtevali zvišanje plač in ureditev nekaterih drugih zadev, ki žive zadevajo delavstvo. Naša centrala je dvakrat napravila poskus, da pride do razgovorov o stavljenem predlogu. Toda podjetnik stalno odlaša odločitev z različnimi pretvezami. Enkrat pravi, da je tako zaposlen, da sploh ni misliti na to, da bi se utrgal čas za razgovore. Drugič navaja, da on ne potrebuje nobene delavske organizacije (to mu prav radi verjamemo). Če ima delavstvo na njegovi žagi kakšne zahteve, mu jih naj javi. Sicer pa, če ni kdo zadovoljen s položajem pri njem, naj gre pa drugam. Tretjič zopet trdi, da je nemogoče misliti na zboljšanje plač, češ da mora dobavljati izdelani les po dogovorih, ki jih je napravil oktobra 1939. Seveda ne vzdrži taka trditve objektivne kritike. Radi bi poznali podjetnika, ki ne bi vedel že oktobra 1939, kakšen je položaj in po kakšnih cenah se mora prodajati blago. Kaj takega vemo celo mi delavci. O gospodu Trobcu pa predpostavljamo, da je celo bolj brihten kot mi.

Resnica je pa drugačna. Na žagi delamo s polno paro. Naročilom ne moremo niti sproti zadostiti. Prav dobro vemo tudi to, da prodaja podjetnik blago po znatno višjih cenah, kot ga je na primer avgusta 1939. Zaradi tega nam je jasno, da se hoče s svojim postopanjem otresti svojih obveznosti napram nam. Mogoče računa tudi na to, da delavstvo ne bo enotno. Če se bo kje zmotil, se bo prav gotovo v tej točki. Kajti mi smo spoznali, da nam more pomagati in naz voditi le organizacija. Zato smo enotni in bomo to enotnost brezpogojno ohranili. Prepričani smo pa tudi, da bo centrala že naša sredstva, da se bo g. podjetnik razgovarjal z njo kot našo predstavnico v naših zadevah.

Strokovna šola

Ob prilika zadnje Strokovne šole pri JSZ so se izgubile rjave usnjene rokavice. Možno je, da jih je lastnik sam vtaknil v žep tuje suknje. Ako jih je kdo dobil, naj jih vrne v centrali.

le strokovna organizacija. Živ dokaz za to so zagorski rudarji, ki so precej številno organizirani.

Navzoči rudarji so oba referata v celoti odobrili.

O naših združnih ciljih je poročal tovariš Pečnik. Po tem poročilu je bil sestanek zaključen z željo, da se vrši prihodnji sestanek čimprej.

Razgledi

Od belgijske in holandske meje se je pozornost sveta kar hitro obrnila na vzhod in jugovzhod. Popolna pripravljenost obeh malih držav, da bo sta napadeni, se je izkazala za neutemeljeno. Ali pa je prav hitra pripravljenost obeh držav in njihna odločnost odvrnila začasno nevarnost s teh meja? Obe državi sta dobili poročila, da se zbirajo ob mejah večje nemške armade in da se je poveljstvo nemške armade pomaknilo bližje k holandski meji. Angleški listi so kmalu povedali svoje mnenje, da je namreč treba misliti na to, da se pozornost namenoma obrača na belgijsko in holandsko mejo in da je prav zaradi tega pričakovati nemškega napada kje drugje. Zadnji teden resnično z zapadne nemške meje ni bilo vznemirljivih poročil, čeprav po poročilih »nevarnost« se ni minila. Ne sme se pa zaradi tega izključevati možnosti, da se ne bi vojni požar razširil na dveh straneh ob enem.

Italija je postala prva sila na Balkanu, pravi uradni fašistični poročevalski urad, ko razlaga pomen sestanka med madžarskim in italijanskim zunanjim ministrom v Benetkah. S tem, da se podrte meje, ki jih je Italija postavila mirovna pogodba iz leta 1918. Italija je trdno prepričana, da vsi narodi na balkanskem polotoku priznavajo odločilen vpliv Italije na Balkanu. Italija da nima nobenih napadalnih namenov, pač pa ima vso pravico, da brani mir v podonavskem in balkanskem ozemlju, ker je tam neposredno prizadeta. Politika italijanskega miru nasprotuje sovjetskemu veslovanstvu in hoče samo odstraniti ovire, ki preprečujejo pomirjenje in sodelovanje med balkanskimi državami. Italija pravi, da so to bile zlobne novice, ki so trdile, da so v Benetkah sklepali vojaške zveze in da so tam napravili sporazum za prehod vojske, ki bi prišla prijateljskim državam na pomoč. Kakšno stališče bo zavzela Italija za primer, da balkanske države ne bodo popolnoma osvobodile njenih pomirjevalnih načrtov?

Italija ne bo stala vedno ob strani. Pretečeni teden so se zbrali fašistični voditelji iz raznih italijanskih pokrajin. Nanje je imel pozdravni govor tajnik fašistične stranke Mutti, ki je med drugim dejal: »Naj se nobeden ne zaziblje v domnevo, da bo dosežanje stališče Italije do evropske vojne ostalo takšno, kakršno je trenutno. Morda bo kmalu bila ura, ko bo Italija prisiljena, da zgrabi za orožje. Razumljivo je, da je ta izjava vplivne fašistične osebnosti vzbudila povsod največjo pozornost. Med nasprotniki fašizma je imenoval tajnik Mutti: demokracijo, buržuazijo in boljševizem. Nič ne preseneča, da narodni socializem ni bil naštet med nasprotniki italijanskega fašizma. Spor med Nemčijo in Italijo sicer ni nemogoč, je pa po vsem političnem razvoju zadnjih let zadržna izmed mnogih drugih možnosti. Italija nikdar ni zatajila, ne prikrivala svojega namena, da pri bodočem evropskem konfliktu, na katerega se je najdalje in najtemeljiteje pripravljala, doseže za vsako ceno razširitev svojega imperija.

Zanimanje sveta se obrača na Balkan iz dveh razlogov: zaradi bližnjega zasedanja Balkanske zveze in zaradi obvestil, da so nemške čete zbrane na romunski meji, v delu bivše Poljske, kjer je sedaj sicer zasedemo

po Rusiji. O bližnjem sestanku zastopnikov držav Balkanske zveze se vedno bolj polni stolpci vsega svetovnega časopisja. Mnenja o namenih, še bolj pa o rezultatih teh posvetovanj balkanskih držav so najrazličnejša. Iz vseh se vidi, kakor je bilo že tolikokrat zapisano, kako nasprotujoči so interesi, ki jih imajo vse države na Balkanu.

Nemški listi so pisali, da je vloga Turčije na Balkanu ta, da izpolnjuje naročila Anglije in Francije ter pripravlja ofenzivno demokratičnih sil na Balkanu. Zato svare Bolgarijo pred prijateljstvom s Turčijo.

Turški listi pišejo, da je popoln sporazum med balkanskimi državami glede tega, da bi napad na katero koli balkansko državo pomenil napad na vse balkanske države. Zato bi napad na eno balkansko državo moral povzročiti obrambni nastop vseh držav skupno. To je želja Turčije.

Angleški in francoski listi sklepajo, da si želita Nemčija in Italija razdeliti svoja področja na Balkanu, kar bi pomenilo mnogo nevarnosti. Angleži obenem opozarjajo nevtralne države, da bodo vse prej ali slej primorane, da se odločijo za en ali drug tabor. V tej zvezi pripisujejo tudi konferenci držav Balkanske zveze važen pomen. Balkanske države pa morejo kaj pomeniti v evropski politiki samo pod pogojem, da bodo vse edine, enotne in složne! To je tudi stališče, po katerem bomo mogli sklepati na uspeh ali neuspeh konference Balkanske zveze.

Na poti do romunskega petroleja? Glavni dogodek ob začetku tega tedna so bile vesti, da bo Rusija prepustila Nemčiji izrabljanje petrolejskih vrelcev na poljskem ozemlju pri Drohobiču in Stanislovu. Obširna poročila so navajala, da je močna nemška armada razporedila svoje motorizirane divizije po tem ozemlju. S tem pa je obenem nemška vojska prišla v območje romunske meje. Ali je v kratkem pričakovati, da bo Nemčija povedala svojo željo tudi po romunskem petroleju, o tem je mnogo najrazličnejših poročil. Vsa ta poročila pa si nasprotujejo med seboj. Angleški konservativni listi so na primer poročali, da se Romunija približuje Nemčiji, da bi se izognila napadam Rusije, ki hoče zastaviti vprašanje vrnitve Besarabije. Toda lastniki romunskega petroleja niso Romuni, temveč angleške in francoske družbe, ki ne bodo dopustile, da bi se s tem petrolejem zalagali nasprotniki Anglije.

Po pisanju italijanskih listov bi se položaj Madžarske in Italije okreplil, če bi Nemčija dobila dostop do romunske meje. Italijanski listi menijo, da bi to pomenilo, da hoče Nemčija spoštovati interese Italije na Balkanu, da hoče Nemčija pomiriti Romunijo in Rusijo, da hoče Nemčija odvrniti vojno nevarnost z Balkana, ker ima sama

Premislite kaj govorite!

Zadnji »Slovenski delavec« na dolgo in široko piše, kako JSZ in SMRJ namenoma ovirata pogajanja pri podjetju »Titan« v Kamniku in hoče prikazati, da se samo ZZD resno trudi, da bi vprašanje rešila.

Resnici na ljubo moramo ugotoviti, da so bila pogajanja, katere so bila določena za 8. januarja t. l., preložena na izrecno željo podjetja na 9. januarja in sem še zato šel seveda brez haška v Kamnik. Dalje je prošil med tem časom za preložitve razprave SMRJ, ker je bil njihov tajnik odsoten. Za to preložitve sem jaz kot zastopnik JSZ zvedel šele v torek 9. januarja, ko sem šel v podjetje in hotel vedeti, kje je ovira, da razprava ni sklicana za dan, na katerega je hotelo podjetje, da se preloži.

Taka je torej resnica. Radoveden sem, ako bo »Slovenski delavec« toliko pošten, da bo to popravil. Po krščanskih načelih je namreč greh nekoga natočevati in pisati o njegovem delu neresnico. To bo g. urednik »Slovenskega delavca« vedel najbolje.

S takimi sredstvi si ZZD med nami delavci ne bo ustvarila popularnosti. Na razpravah zastopniki ZZD ne vedo kaj povedati in morajo v borbo in ogenj drugi, a zadaj pa natočujejo in hočejo dokazati, da samo oni pravi in iskreni borci za delavske pravice.

Le več korajže na razpravah, pa manj zahrbtnosti, to bo več vredno kot neresnično poročavanje.

Rozman Jožko, tajnik JSZ.

največji interes na tem, da se tu ne vodi vojska, temveč da se tu dela in pridobiva ter s hrano in surovinami zalaga Nemčijo. V Italiji pravijo, da je vse to verjetno. Če bo vojna, pravijo v Italiji, jo ne bo izzval drugi kot Anglija, ker bo hotela preprečiti, da bi se preko Balkana zalagala Nemčija z vsem, kar rabi za vojskovanje. Anglija, da se bo pri tem poslužila Turčije, potom katere bo potegnila v bojni metež še druge balkanske države.

Italija ne more več čakati dolgo, da se rešijo problemi, ki v živo zadevajo Italijo, je zapisal italijanski časnikar V. Gajda v londonski list. Zaveznici Francija in Anglija naj ne računata na to, da bi bila Nemčija kmalu izbrpana, ker ima zelo velike zaloge vsega, kar je potrebno za vojno. Italija pa tudi ne bo dolgo čakala, da se njene življenjske zahteve izpolnijo. Te so: Italija rabi nove zemlje, da bo

moglo italijansko ljudstvo živeti. Italijanski narod rabi prosto pot povsod, da se bo lahko razvijal. Sedanji položaj v Sredozemlju za Italijo ni sprejemljiv, ker Anglija dejansko ne prizna enakopravnosti Italiji. Italija bo sodelovala pri zgraditvi nove Evrope, če se ustrezne njenim zahtevam, ne bo se pa dala zapreti v Sredozemsko morje. Zato je pripravljena tako na mir kot na vojno.

Tekmovanje velesil na bližnjem vzhodu in tega tekmovanja konec je največje vprašanje za razvoj prihodnjih dveh mesecev. Italijanski list, ki je glasilo maršala Balba, je zapisal, »da se nahaja čista resnica glede dogodkov, ki se pripravljajo — na dnu petrolejskih vrelcev. Zaenkrat Italija opazuje in posluša ter postaja prepričana, da zna v kratkem času treščiti na dnevni red novo veliko vprašanje, ki bo zajelo bližnji Vzhod in Sredozemlje.«

Čast, komur čast...

Redki so dandanes »boljši ljudje«, ki prav in odkrito razumejo človeško življenje. Še bolj redki so pa taki, ki priznavajo, da je tudi delavec človek, ki ima tudi dušo. So namreč izobraženci, ki sebi pripisujejo vse mogoče zasluge ali časti, toda če sreča na poti delavca, si menda predstavlja, da je to nekak podčlovek, ki ni vreden niti odzdrava, kaj šele, da bi mu privoščil prijazno besedo! O, ko bi taki gospodje hoteli vsaj površno premisliti človeško življenje, gotovo bi gledali tudi delavca v drugačni luči! Videli bi tudi v njem enakega človeka, ki ima morda še večje duševne ali telesne vrline kot jih imajo drugi. Morali bi priznati, da je edinole delavec tisti, ki dejansko pridobiva, izvršuje in ustvarja vse dobrine in ugodnosti tako zvanih »boljših ljudi«. In zato naj bi bil še preziran in zaničevan?!

Saj bi lahko tudi iz delavskih družin vstajali razni učenjaki, inženirji, doktorji itd., če bi bila delavstvu dana prilika in sredstva za to. Ker pa delavcu ni odmerjen tisti dohodek, s katerim bi mogel marsikdo ustreči željam svojih — še tako nadarjenih otrok —, ostanejo vsi ti talenti nekako zakopani. Zato se pa kljub temu večkrat v življenju zgodi, da navaden

človek s svojo prakso in razumom prekaša v enaki stroki marsikakega inteligenta. — Sicer se pa zavedamo tudi dejstva, da če bi se vsi ukvarjali le s knjigami, načrti, pisanjem, računstvom in raznimi študijami, bi kaj prekmalu nastopil tisti usodni trenutek, ko bi želodec vse skupaj prisilil poprijeti za razno — danes tako ponižano — orodje, s katerim delovno ljudstvo dejansko preživlja ves svet.

Delavstvo se tega zaveda. Zato se zaveda tudi svoje časti in spoštovanja, ki ga s svojim delom po vsej pravici zasluži. In ker se vsega tega zaveda, bo v resnici iz srca spoštovalo in visoko cenilo le tako inteligenco, ki vidi in prizna, če tudi v najbolj zamazanem delavcu človeka, kateremu — prav zaradi njegovega nizkega dela — pripada polna pravica do dostojnega življenja in časti. Vsi tisti pa, ki so po raznih obratih ali drugod na višji ali na »malo višji« stopnji, in bi radi videli vsakega delavca pred seboj na kolenih, naj vsaj površno premislijo človeško, še posebej pa delavsko življenje. Prišli bodo kmalu do spoznanja, da če bi delavcev ne bilo, bi tudi njihove lepe službe in dobre plače ne bilo. Zato čast, komur gre čast.

Delavec.

Izredne podpore sezonskim delavcem

Po uredbi o podpiranju brezposelnih delavcev in nameščencev so sezonski delavci od podpiranja pri Borzah dela v času redne brezposelnosti izključeni. Upravni odbor Borze dela v Ljubljani je bil določil redno brezposelnost za sezonske delavce od 15. decembra do 15. marca. Sezonec, ki se je torej prijavil borzi dela 15. marca, je dobil pravico do podpore šele s 15. aprilom, ako se še ni zaposlil. Karenčna (čakalna) doba od dne prijave je namreč za sezonce določena na mesec dni. Takih primerov je bilo seveda malo, ker je s 15. aprilom pretežna večina gradbenega delavstva bila že zaposlena.

Nekaj navodil za novo članstvo

V zadnjem času je pristopilo v naše vrste večje število novih članov. Da ne bo treba dajati vsaki skupini posebej navodil o pravicah in dolžnostih članov do organizacije, jih dajemo v tem-le članku.

Vsakdo, ki pristopi, mora izpolniti in lastnoručno podpisati pristopno izjavo. Ob tej priliki plača prispevek 9 din kot pristopnino in za legitimacijo. Nato morajo plačevati mesečno članarino, in sicer moški 10 din, ženske 9 din. Prvi mesec ni treba plačati članarine, pač pa znesek 9 din za legitimacijo in pristopnino. Čim je član plačal prvi prispevek, dobi redno vsak teden naš strokovni list »Delavska pravica«. S članarino je plačana tudi naročnina za list. Poleg tega ima član tudi vse pravice do posredovanj in udeleževanja in sodelovanja v svoji krajevni skupini pa tudi v centrali po svojih delegatih in obnem zboru.

Nekatere skupine imajo tudi svoje podporne fondе. Člani, ki plačujejo v sklade, imajo pravico do podpor iz teh skladov.

Tega se je pri tem treba dobro zavedati: Delavska strokovna organizacija Jugoslovanska strokovna zveza je organizacija, ki more in bo mogla uveljaviti uspešno koristi svojih članov le, če bodo ti redno vršili svoje dolžnosti do nje! Ne samo, da bi red-

Letos je upravni odbor Borze dela v Ljubljani — in to po svoji lastni uvidnosti — sklenil, dati sezonskim delavcem v zimskem času, to je med 15. decembrom in 15. marcem predumne na redno podpore v obliki izrednih podpor do polovice tistega zneska, ki bi ga delavec prejel, ako bi dobival redno podporo.

To se pravi: Delavec, ki bi imel pravico do štiritredenske podpore, bo dobil dvatedensko izredno podporo; delavec, ki bi imel pravico do osem-tredenske podpore, bo dobil štiritredensko izredno podporo.

Oglašajte v »Delavski pravici«

no obračunavali svoje prispevke, kar je prvi pogoj, da more organizacija živeti, ampak da bo vsak po svojih močeh tudi aktivno sodeloval in širil idejo skupnosti.

Zaveden krščanski socialist ve, da je njegova dolžnost, da pridobiva za strokovno organizacijo nove člane in za »Delavsko pravico« nove naročnike. Torej na delo!

Delavska PRAVICA
GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Izhaja vsak četrtek popoldne, v primeru praznika dan prej. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22-I. — Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo, Miklošičeva 22-I. Oglasi po ceniku. — Telefon številka 4948. Številka pošt. čekovnega računa 14.900.

Posamezna številka 1 din. Naročnina: za 1 mesec 4 din, za četrt leta 10 din, za pol leta 20 din, za vse leto 40 din. Zamejstvo mesečno 7 din, letno 70 din.

Urejuje in odgovarja Rozman Jožko v Ljubljani. Izdaja za konzorcij »Delavske pravice«. Srečko Žamer, Ljubljana. Tiska Zadruga tiskarna r. z. o. z. v Ljubljani, Tyrševa c. 17 (Maks. Blejec)

MALI OGLASI

POSAMEZNA BESEDA 50 PAR

Ako ste delavci resnično zavedni, potem vlagajte svoje prihranke v PRVO DELAVSKO HRANILNICO IN POSOJILNICO V LJUBLJANI.

Tudi delavske organizacije imajo svoj denar pri nas.

PREMOG in DRVA kupite ugodno pri Podobnik Vinko v Ljubljani, Tržaška cesta 16. — Telefon 33-13.

I. MAČEK, gostilna,

Ljubljana,

se priporoča cenj. gostom za številni obisk.